

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslonje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 2-50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.—

Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 29.

V Ptuj v nedeljo dne 23. avgusta 1914.

XV. letnik.

Svetovna vojska.

Avstro-ogrsko in nemška armada napredujeta povsod zmagovito. — Francozi v manjših bojih premagani. — Rusi od Nemcev hudo tepe- ni. — Naša armada prodira viharo na Srbskem. — Poljska se dviga proti Rusiji.

Ves svet proti nam, — in vendar povsod lepe zmage! To je vtis poročil zadnjega tedna.

Nemška armada nadaljuje s krasno energijo svoje napredovanje na vseh straneh. Na Ruskem je že zavzela celo vrsto važnih mest in postojank. Krepko jo pri temu podpira avstro-ogrsko armada, ki prodira od Krakovske strani naprej. Lahko se trdi, da je že vsa ruska Poljska prosta ruskega vojaštva. Dokaz temu dejstvo, da se ruska armada povsod, večinoma v dirjem begu umika in da se celo car ne čuti več varnega v svoji rezidenci Petersburgu ter je raje pobegnil v Moskvo. Dezertiranje ruskega vojaštva pa postaja vedno večje. Poljsko prebivalstvo se z naravnost veselim navdušenjem pridružuje avstrijski armadi v boju zoper krvavo carstvo...

Na Srbskem prekoračilo je naše vojaštvo meje in napredovalo istotako zmagovito. Naše vojaštvo mora biti že v srcu stare Srbije in kmalu bode zadnja odločitev padla.

Na zahodnem bojišču je nemška armada po velikih zmagah pri trdnjavi Lüttich in pri Mühlhausenu v Alzaciji nadaljevala svoje napredovanje z lepimi uspehi.

Kar se tiče vojne na morju, ni prinesla doslej sovražnikom prav nobenih uspehov. Nasprotno pa so nemški parniki izvršili že celo vrsto junaških činov. Tukaj ne bodejo imeli sovražniki tako lahke igre, kakor so si mislili. Anglija bode svoje zanikerno kramarstvo še grozovito obžalovala.

Razočaralo je tudi postopanje Japonske, ki ima z Anglijo zvezo in ki je vsled tega stavila Nemčiji nekaj ultimatum. Ni izključeno, da ne bi tudi Japonska še vojno napovedala. Pomena bi to na izid splošne vojne seveda ne imelo.

Kmalu pa se bode moral tudi ostali Balkan odločiti. Gre se za veliko vprašanje Dardanel oziroma Konstantinopla, po katerem carski krv-

nik že desetletja hrepeni. Rusija zamore pa dobiti oblast nad Konstantinoplom le tedaj, ako uniči samostojnost Bulgarije ter Rumunske. Zato sta te dve državi v svojem lastnem interesu prisiljeni, stopiti k trozevi v boju zoper azijske tringone.

Krasen je ta velikanški boj, čeprav zahteva prave potoke krvi. Za nas je ta boj krasen, kajti mi se borimo za najvišje zaklade človeštva, za kulturo, za svojo domovino in za svojega cesarja. Dne 18. avgusta smo zopet po vsej monarhiji praznovali rojstni dan našega presvitlega cesarja. In praznovali s tako ljubeznijo, kakor še morda nikdar prej! Dal Bog, da bi hvaležni narodi zamogli očetovskemu svojemu cesarju kmalu podati kot darilo — zmago nad sovražniki!

Bog živi cesarja, Bog ohrani premilo našo domovino!

Vojska se bode še povečala.

„Reichspost“ poroča:

Pričakovati je še novih in večjih stvari. Obseg evropskih zmešnjav še ni končan. V kratkem času pojavila se bo novo dejstvo, ki ne bode neugodna za našo monarhijo in z njo zvezano Nemčijo. Dosedanja uradna obvestila kažejo že smer, v kateri se bodejo te odločitve izvršile. Turčija se je odločila, da zavrne vsak napad na mednarodno zatvorbo Bospora ter Dardanel z orožjem v roki. Ako bi se vključilo temu zgodilo, da se ta vrata odprejo, zamo- stem le konflikt nastati, ki ne pomeni drugega nego začetek boja za Konstantinopol. Gotovo je, da so se vršila v najnovejšem času med Rusijo in Anglijo pogajanja, katerih prvi uspeh je, da je zahtevala Rusija od Turčije otvoritev pomorskih cest, kateri je Anglija tako dolgo nasprotovala. Ta spo-

razum z Anglijo bode Rusija v ta namen porabila, da se uresniči njeno staro sanje: pridobiti bicantinsko cesarsko krono za rusko carstvo. Ali pot Rusije v Konstantinopol vodi čez razvaline prostosti Rumunije in Bulgarije. Pravoslavno rusko cesarstvo, ki bi segalo od Petersburga pa do Zlatega roga, zamoglo bi poleg sebe le še satrapije trpeti, kakor je bila ta Rusija sploh grob vseh narodov, ki so v njen krog prišli.

Ako se torej Turčijo prisili k vojaškimi sklepi, do branitve morskih cest in Konstantinopla, potem tudi Bulgarija in Rumunija ne moreta ostati mirni; kajti po padcu Konstantinopla bi tema deželoma ne ostala druga usoda, nego podati se ruski nadvladi. Gotovo bode že ta teden o tem jasnost prinesel.

Z združenimi močmi!

Neki star oficir piše listu „Freie Stimmen“ v Celovcu:

„Geslo našega starega cesarja se glasi: „Viribus unitis“, to je: „Z združenimi močmi!“ — Te moči raznih narodov desetletja niso stale združene, marveč razprte v medsebojnem narodnostnem boju, ki se je obračal zlasti proti nemškemu narodu. Kakor s čudežem se je razven nekaterih izjem ta boj na stran položil. Mnogo tistih, ki so si še pred par tedni v največjem sovraštvu nasproti stali, gredo zdaj roka v roki proti skupnemu sovražniku. Tako je postalo avstro-ogrsko geslo „Viribus unitis“ resnica; razteguje se celo na doslej z malo ljubeznijo hvaljenega prijatelja Nemčijo, ki svojo zvestobo napram Avstriji že v tretjič ne samo z besedami, marveč tudi z dejanji dokazuje. Na pruskih zastavah, na praporjih nemškega vojnega brodograja stoji lepa beseda: „Bog z nami!“ Da, — Bog bodi z nami in z Nemčijo v tej pravični vojni zoper

laž, maščevalnost, podlost, nevošljivost, hinavščino ter sramotno kramarsko politiko!

Veleizdajalci v Semlinu.

V Semlinu se je zgodilo zopet več aretacij. Zaprlo se je mnogo tamošnjih Srbov, med njimi tudi več odličnih oseb. Tako n. pr. se je zaprlo srbskega duhovnika Milina, advokata Radižijeviča in poslanca dra. Babieča. Ti in ostali aretiranci, katerih je bilo nad 40, so se z močno vojaško stražo spravili v našo trdnjavo Komorn.

Aretacije kot represalije.

Dunaj, 14. avgusta ob 9. uri 35 minut zvečer. (Kor. urad.) Tukajšnje ameriško poslaništvo je c. in kr. zunanjemu ministrstvu naznanilo naslednje dejstvo: Dne 13. avgusta t. l. je bil umorjen c. in kr. vicekonzul Hoffinger, ki ga je bil odšli poslanik v varstvo naših diplomatskih arhivov pustil v Petrogradu in za čigar varnost je rusko zunanje ministerstvo izrečno jamčilo. Protest, ki ga je vložilo ameriško poslaništvo, ki je, kakor znano, za čas vojne prevzelo varstvo avstro-ogrskih interesov na Ruskem, ni imel uspeha. C. in kr. vlada se je čutila primorana, to rusko nasilnost, pred katero se je zgodila tudi svojevoljna aretacija poslaniškega pisarniškega uradnika Losterja, pobijati z orožjem represalij, kakor je določa mednarodno pravo, in je dalo danes zapreti ruskega pisarniškega uradnika Stolkovskega, ki so mu zaupani diplomatski arhivi tukajšnjega ruskega poslaništva, ruskega duhovnika Jakulovskega in sedaj v Budimpešti bivajočega bivšega ruskega konzula v Sarajevu Igelströma.

Komandant „Deutschmeister“-regimenta storil junaško smrt.

Dunaj, 18. avgusta. — Junaško smrt je storil komandant znanega dunajskega regimenta „Deutschmeister“ plem. Holzhausen. Viziral je ravno predstražo, ko je bil od sovražnika zahtretno ustreljen. Z njim je padel eden najboljših naših oficirjev. Vojakji bodojo smrt tega junaka maščevali.

Opeharjeni kozaki.

V bližini mesta Brody hoteli so kozaki skozi gozdove čez našo mejo priti. Istotako pri mestu Rozvodova. Ali povsod so jih naši vojaki nazaj napodili.

Ob bregu reke Weichsel, v bližini mesta Zavihost leži vas Chavovice. Tukaj je vsa pokrajina primerna za napad na Galicijo. Pričakovalo se je torej ravno v tej samoti, katere gozdovi in doline so bile navidezno sovražniku ugodne, ruske napade. Cele dneve dolgo se ni sovražnik prikazal. V noči od 9. na 10. t. m. pa so naše predstraže naznanile previdno približanje sovražne kolone. Naši so jo pustili blizu od svojih utrdb. Potem pa so presenetili sovražnika s hipnim snelfeuerjem, ki je takoj ubilo 33 kozakov. 1 oficirja in 12 kozakov so naši vjeli. Ostali sovražniki pa so zbežali. V nekaj oddaljenosti pa so napadli neko vas ter jo zažgali. Kmetje so se branili proti kozakom s kosami in vilami. Od naših je padlo 1 mrtev in 2 ranjenca. Prepeljali so jih v Tarnobrzeg.

Število srbskih in črnogorskih beguncev narašča.

Število srbskih beguncev, ki se z orožjem vred vdajajo našim vojaškim oblastvom, je zadnje dni zelo naraslo. V enem slučaju je deset srbskih vojakov obenem dezertiralo. Tudi število črnogorskih beguncev se veča. Dezertirji skoro brez izjeme pravijo, da so pobegnili zavoljo gladi. Zlasti črnogorski begunci tožijo, da črnogorski vojski manjka živil.

Ukrajinski strelci proti Rusiji.

Kakor znano, dosegli so poljski mladi strelci prav lepe uspehe proti ruskim kozakom. Zdaj so se uprli tudi ukrajinski strelci proti Rusiji in pričeli živahni boj. Izdali so več oklicev na narod, v katerih pravijo m. dr.: „Zmaga Rusije bi ukrajinski narod v avstro-ogrski monarhiji pod isti jarem spravila, pod katerim trpi 30 mi-

lijonov ukrajinskega naroda v ruskem imperiju. Vsled tega je naša pot jasna. Vedno smo naglašali, da se moramo v slučaju vojne na stran Avstro-Ogrske postaviti, nikdar pa na stran ruskega imperija, ki je največji sovražnik Ukrajine. Zmaga Avstro-Ogrske bo naša zmaga!“ — V nekem drugem oklicu pravijo Ukrajinci: „Sičovski strelci! Od naše energije in naše moči je tudi naša bodočnost odvisna. Zato ti narod, kličemo: Korožju! Z orožjem v roki merimo se z našim prvim sovražnikom carizmom. Z orožjem v roki stojimo za našo pravico, za našo čast in našo bodočnost. Pojdimo velikemu času nasproti, kakor se spodobi velikemu narodu. Čez vso deželo naj zadoni naš klic, da se tisočeri združijo z našimi strelci!“

Prodiranje zveznih armad in ruske trdnjave.

„Grazer Volksblatt“ priobčuje naslednji članek iz peresa vojaškega strokovnjaka:

Težave, ki ovirajo nadaljno prodiranje avstrijskih in nemških čet na Ruskem Poljskem, se bodo še povečale, ko dospo v pas viselskih utrd. Rusi so sicer opustili brambo Rusko Poljske, vendar pa bodo utrjena mesta izrabili kot opirališča za kritje umikanja. Toda tudi utrdbe ne bodo mogle zadržati splošnega „koncentriranja nazaj“ in ostanejo ruskim četam za zbiranje le še utrdbe v črti Brest—Litevsk, ki so jih začeli izpopolnjevati pred nekaj leti. Poročilo, da se je utrdbena črta na Visli preložila nazaj, se je sicer pred štirimi leti od ruske strani energično dementiralo. Toda današnje razmere kažejo, da je bil ta dementi neresničen. Ako se je pa načrt izpremenil še-le vsled nastopivšega vojnega položaja, potem je to znamenje, da se je ruska vojna uprava v svojem zanašanju na pripravljenost armade in mirno obnašanje Poljakov v slučaju vojne močno uračunila.

Z opustitvijo viselske črte priznava Rusija svojo slabost, kajti umikanje za Brest—Litevsk kaže, da ruska armada še ni pripravljena za boj. Zbrati se mora še-le za forti utrdbene črte Kovno—Grodno—Brest—Litevsk in Rovno. Napovedalni načrt se je torej opustil v nadi na boljše čase. Potemtakem imajo trdnjave: Ivangorod na izteku Vjebra v Vislo (nekako v višini Vratislave), Varšava s svojimi močnimi utrdbami, in na izteku Buga in Mikre v Vislo močna trdnjava Novogrogorievsk s trdnjavami Zegrec in seroskim fortom, brez trdovratnih bojev preiti v roke zaveznikov. Ali bodo Rusi tudi utrdbe ob Narevu in zgornjem teku Bobra: Tulutusk, Lomrov in Rocov brez odpora izpraznili, se še ne ve; neverjetno pa to ni, če je bila svoječasna vest o preložitvi deželnoobrambene črte za trdnjave Kovno, Grodno, Brest, Luck in Rovno resnična.

Doslej je vedno veljala Varšava kot najmočnejša ruska trdnjava, ker je obenem tvorila jedro viselskih utrd. Obenem je združevala v sebi največje vire za potrebe armade. Vrh tega je bila križišče vseh iz Rusije in vanjo vodečih cest in železnic in potemtakem naravno središče vseh vojaških in gospodarskih interesov.

Utrdba na levem bregu Visle sestoji iz trdnjave, mestnega obkopa in pasu utrd; na desnem bregu ležeče predmestje Praga ima samo pas utrd. Njo veže z mestom na levem bregu kamenit most, zadnjih šest let je pa poleg železniškega mostu zvezana s trdnjavo tudi potom voznega mostu. Vrednosti utrd na levem bregu pa ni visoko ceniti, v kolikor se tiče zastarele trdnjave in šest majhnih utrdbenih naprav. Lete se stikajo z mestom in nimajo nobenega vojaškega ne fortifikatoričnega pomena. Mestni obkop sestoji iz treh fortov in ravno tolikih vmestnih utrd ter je deloma zastarel. Utrdbeni pas tvorijo enajsteri forti in nekatere vmesne utrdbe. Še pred tremi leti se je delalo na novih fortih, ki naj bi sodelovali z onim v Zegrecu in Serosku. Varšava in Ivangorod sta bila zgrajena na način, da je bilo poskrbljeno za prodiranje, kakor tudi za umikanje.

Ivangorod, čegar utrdbeni pasovi obsegajo 19 km, ima danes tri forte na levem in štiri na desnem bregu Visle, Novogrogorievsk (obseg 30 km) pa na vsakem bregu po štiri forte kot zu-

nanja brambna črta. Trdnjava Zegrec tvori zvezo s Seroskom. Ruske čete bodo na svojem umikanju po vsej priliki razdrle, kar se razdreti da, kakor so storile tudi v Čenstohovu. Koliko milijonov vrednosti bo pri tem uničenih, za to se ne zmenijo. Povelje za izpraznenje Poljske je najbrže delo ruskega generalisima Nikolaja Nikolajeviča, ki je splošno znan kot nasprotnik brambe v črti viselskih utrd. Pri manevrih l. 1908. je bojda carju ad oculus demonstriral ničvrednost teh utrdbenih naprav. Temeljna misel onih manevrov je bilo nenadno izkrcanje nemške armade na vzhodnomorski obali, proti kateri je prvi hip bila na razpolago samo ruska garda. Bila je pobita, naker je imel sovražnik odprto pot v Petersburg. Ti manevri so tedaj tudi carja prepričali o brezpomembnosti utrd na Visli.

Zanimivo je, da se dotični maneverski načrt deloma krije z današnjim položajem: Čete se umikajo, medtem ko se je dohod v petersburško luko z vso naglico zaprl z minami. Z druge strani se pa zagotavlja, da so bile viselske utrdbe tako slabo oborožene, da bi se ob streljevanju iz modernih oblegovalnih topov ne mogle dolgo upirati. Pa naj je bil vzrok za opustitev ruskega napadalnega načrta ta ali oni, dejstvo ostane, da je ruska defenziva v prvi vrsti posledica sveže ofenzive nemških in avstrijskih čet.

V pijanosti vjeti.

Slabo se je godilo nekemu večjemu kozaskemu oddelku, ki je prišel čez mejo.

Nakrat so prihiteli ti kozaki na svojih malih konjih do graščaka Wittmanna. Zahtevali so surovo jedila in pijače. Bili so lačni in padli kakor volkovi čez vse, kar se jim je pri neslo.

Neprostovoljni dobrotnik prinesel jim je v obilici žganja, ki so ga jako radi pili. Kmalu postali so kozaki oficirji gostobesedni; pravili so o svojih štrpachah in načrtih ter popraševali ljudi glede napredovanja avstrijskih vojakov. Ali med tem ko so jedli in pijančevali, prihajala je že usoda.

Nakrat se je začelo prihajanje konjev. Vrata so se odprla in pred prestrašenimi kozaki prikazali so se Mannlicher-karabinerji, ki so jih držali avstrijski kavaljeristi v svojih rokah. Hrabri Avstrijci vjeli so celo rusko oficirsko patroljo . . .

Junaški boji naših čet ob Drini. — Rusi zopet tepeni.

Dunaj 16. avg. (Kor. urad.) V včerajšnjih bojih na Drini so naše čete vrgle z odločilno zmago močnega sovražnika nazaj proti Valjevemu. Vjeli smo veliko vjetnikov in vojnega materiala. Zasledovanje sovražnika je v polnem teku. Naše čete so se borile z občudovanja vredno hrabrostjo proti enako močnemu sovražniku, ki je bil utrjen v močnih pozicijah. Posebno se je odlikoval infanterijski polk št. 16 iz Varaždina. Častniki in mostvo tega polka, ki so se borili v najtežavnejših razmerah z preizkušeno vztrajno hrabrostjo cesarju vedno v danih Hrvatov, so zmago priborili. Podrobne vesti o bojih in plenu sledo.

Dunaj 17. avg. V nekaterih zunanjih listih razširjena poročila o ruskih uspehih na naši meji so popolnoma napačna. Mešani ruski oddelki, ki so tu in tam prekorčili našo mejo in prodri nekaj kilometrov daleč, so bili pri krajih: Zalozče, Brody in Sokal vrženi nazaj čez mejo, njih delovanje je obstajalo v tem, da so kradli in nekaj vasi, ki so bile brez varstva zažgali. Pač pa so naši kavalerijski oddelki že daleč na Rusko vdrl.

Cesar Viljem na bojišču.

Berlin, 16. avgusta. — Nemški cesar Viljem II. zapustil je danes zjutraj Berolin v smeri Mainz. Podal se je na francosko-nemško bojišče. S tem je prevzel cesar Viljem sam vrhovno povelje nad nemško armado. Tudi v francosko-nemški vojni leta 1870/71 imel je cesar Viljem I. vrhovno povelje nad nemško armado. Navdušenje med nemškim vojaštvom je seveda velikansko.

Zmaga v Šabacu.

Neki ranjeni vojak pripoveduje sledeče o zavzetju srbskega mesta Šabaca:

Zutraj dne 12. t. m. dobili smo povelje, prekoračiti Savo. V posameznih oddelkih stopili smo v čolne. Imeli smo izrecno povelje, da ne izzivamo sovražnika in da ne streljamo, predno smo na sovražnem bregu. Bila je krasna lunina noč, ko so naši bataljoni Savo prekoračili. Komaj smo bili v sredi reke, sprejeli so nas sovražniki z grozovitim streljanjem. K sreči so srbski vojaki slabo merili. Zdjalo se mi prišlo, da mi streljati in smo streljali, kjer se je zasvetila sovražnikova puška.

Ko smo dospeli na sovražnikov breg, vrgli smo se na trebuh in streljali naprej, dokler se ni izkrcal celi bataljon. Potem pa smo naskočili sovražnika z bajonetom in ga pregnali iz njegovih postank. Med naskokom z bajonetom bil sem od sovražnikove puške zadet. Ko je že ves naš regiment Savo prevozil in sosedne griče zavzel, napravili so pionirji most, ki so ga rabili pozneje došli regimenti.

Bil sem že v lacaretu, ko so mi tovariši naznanili, da so naši vojaki Šabac zavzeli. Mi smo vsi najboljšega razpoloženja, polni navdušenja in bojaželjnosti. Komaj zamoremo pričakati, da bi bile naše rane zdrave in bi zamogli zopet v boj iti. Število naših ranjencev je jako majhno.

Princ Friderik Viljem zu Lippe v vojni padel.

Iz Berolina se poroča, da je v zadnjih hudih bojih zoper Francoze padel tudi princ Friderik Viljem zu Lippe, stric vladujočega kneza Leopolda. Bil je izmed prvimi, ki so storili junaško smrt.

Upor v Kavkazu.

Listi poročajo, da se je pričel širiti upor v ruskem Kavkazu. Dne deli dežele, v katerih stanujejo Georgovci, so se uprli proti ruski vladi. Ubili so 4 ruskih oficirjev in 80 vojakov. Vlada se boji, da bi se upor razširil tudi na druge kraje dežele. V Sebastopolu in Yalti, kjer so ostali le starčki in otroci, izgleda položaj jako žalosten. Pričeli so vkrcati na barke okoli 200 obrežnih topov; 13 torpedovk, 7 pancerskih križaric in hidroplanov odšlo je v neznani smeri. En ruski transportni parnik se je potopil; imel je na krovu 4000 vojakov in mnogo municije. Vojaki so večinoma utonili.

Vojna proti nemškim kolonijam v Afriki.

Komaj je bila napovedana vojna med Anglijo in Nemčijo, že so Angleži začeli napadati nemške kolonije v Afriki. Lotili so se tudi glavnega mesta največje nemške kolonije v Vzhodni Afriki, Dares-Salam, in očiten je namen, spraviti nemške kolonije v Afriki v prostorni angleški žep. S pridobitvijo nemške kolonije v Vzhodni Afriki bi Angleži vresničili načrt, ki ga je zasnoval znani angleški finančni kondotier Cecil Rhodes, ustanovili bi eno velikansko državo, segajočo od južnega konca Afrike pa do izliva Nila, od juga Kaplandije do severa Egipta. Na ta načrt so Angleži vedno mislili. Ko so Hotentotje in Hereri revolucionirali, so jim sosedni Angleži pomagali z orožjem in municijo in jim dejali pribežališča, samo da se Nemčija ni mogla v svojih kolonijah utrditi. Zdjalo seveda nimajo kolonije nobene zveze z Nemčijo in njihova obrambna sredstva so majhna. V trgovskem oziru so te kolonije važne za Nemčijo. V letu 1905. je znašala vrednost iz kolonij izvoženega blaga 86 milijonov mark, v letu 1910. pa že 203 milijonov. Vojaštva je na teh velikanskih kolonijah komaj 6000 mož.

45.000 ruskih rezervistov na Nemškem zadržanih.

Na Nemškem se nabaja okoli 45.000 ruskih vojaščin podvrženih delavcev, ki so tam prijetvi služili. Te delavce je ruska vlada sicer nazaj poklicala, ali na Nemškem so jih valed izbruha vojne zadržali in ji do končane vojne ne pustijo oditi. To pomeni za Rusijo izgubo enega armadnega kora.

Zmaga naših čet ob Drini med Lješnico in Ločnico. — Črnogorski vpadi zavrnjeni. — Prodiranje na severu.

Dunaj, 16. avgusta ob 1. in 30. minut ponoči. (Kor. urad.) Naše čete so vrgle dne 14. avgusta po hudih bojih sovražnika iz njegovih že dolgo utrjenih in močno zasadenih pozicij na vzhodnem bregu Drine v bližini Ločnice in Lješnice. Tu, kakor pri Šabcu so zavrnili naši dne 14. avgusta popoldne in v noči na 15. avgusta številne z veliko hrabrostjo izvršene protinapade Srbov. Danes so nadaljevale naše čete prodiranje. Naši so vzeli sovražniku eno zastavo, dva topa in dve strojni puški. Sovražnikove izgube so težke, tudi naše izgube niso majhne. Podrobnosti še ni.

Črnogorske čete, ki so skušale vdreti v naše ozemlje, so bile povsod zavrnjene.

Na severu prodirajo naše čete naprej zahodno od Visle in tudi vzhodno od te reke že prodiramo.

Dunaj, 16. avgusta. (Kor. urad.) Boji ob Drini so se končali z odločilno zmago naših čet nad močnimi sovražnimi močmi, ki so se morale umakniti proti Valjevu. Mnogo srbskih vojakov je bilo vjetih in mnogo vojnega materiala zaplenjenega. Naši zasledujejo sovražnika na celi črti. Naši vojaki so se borili z občudovanja vredno hrabrostjo proti enako močnemu sovražniku v močnih pozicijah. Posebno je treba omeniti varaždinski pešpolk št. 16., čegar častniki in vojaki so pod sila težavnimi okolnostmi z davno preizkušeno hrabrostjo cesarju vedno zvestih Hrvatov izvojevali v naskoku zmago. Podrobna poročila o poteku bojev in o zaplenjenih trofejah bodo sledila.

Razmere v Makedoniji.

Sofija, 15. avgusta. — V Makedoniji ni sedaj nobene srbske oblasti več. Od srbske vlade zapovedani osebni davek dvigal se je z orožjem v roki. Ko so deželo zapuščali, so Srbi vse v raznih bančnih filijalkah deponirane denarje, nadalje razne državne arhive, sploh vse, kar je imelo še kaj vrednosti, seboj vzeli; oplenili so celo srebrno cerkveno orodje in svetniške podobe v bulgarskih cerkvah.

V Küstendil spravilo se je veliko število 8 do 11 letnih otrok, ki so jih srbski vojaki onečastili. Prišlo je do krvavega upora, pri katerem je mučeno prebivalstvo vse v Kumano poslano trajne in ves provijant uničilo.

Srbi so določili mobilizacijo 4 novih makedonskih divizij. Pa te divizije so ostale le na papirju. Srbija nima niti potrebnih oficirjev za nove kadre; pa tudi prebivalstvo noče novi srbski domovini služiti. Skoraj vsi Grki so zbežali v Grčijo; bulgarski rekruti pa so se v raznih krajih uprli; mnogo jih je tudi dezertiralo. Srbija torej pod nobenim pogojem ne more računati na štiri divizije Monastir, Üsküb, İstip in Prizren.

Zopet velika nemška zmaga čez Ruse.

Kk. Berlin, 18. avgusta. — Generalni komando prvega nemškega armadnega zbora poroča: Včeraj se je vršila pri Stallnpönen bitka, pri kateri so se deli prvega armadnega zbora z nedosežno hrabrostjo borili in s tem zmago dosegli. Nemci so vjeli več kot 3000 Rusov. Nadalje padlo jim je v roke 6 mašinskih pušk. Mnogo nadaljnjih ruskih strojnih pušk, ki se jih ni moglo seboj vzeti, bilo je razbitih. — Stallnpönen je glavno mesto ednako imenovanega okraja v pruskem okrožju Gumbninen in ima 5000 prebivalcev.

Vjeti Rusi v Lvovu.

Lvov, 17. avgusta. — List „Dzennik Polskie“ poroča: Včeraj zjutraj pripeljal je močni vojaški oddelek 140 ruskih vojaških ujetnikov, med njimi kozake in infantiste, ki so jih pri raznih obmejnih bojih vjeli.

Turki molijo za naše zmago.

Kb. Dunaj, 19. avgusta. — „Politische Korrespondenz“ poroča: Kakor se nam iz Konstantinopla poroča, molijo Turki v vseh

tamošnjih mošejah za zmago avstro-ogrsko in nemške armade. Ta dogodek je jako pomemben. Kajti nikdar se še v zgodovini ni zgodilo, da bi Turki v svojih cerkvah za zmago krščanskih narodov molili.

Grof Tisza o vojnem položaju.

Budimpešta, 15. avgusta. (Kor. urad.) Ministerski predsednik grof Tisza se je izrazil povodom zavzetja Šabaca napram svojim političnim prijateljem sledeče: Kakor vidite, se bi jejo naše čete povsod izborni. Povzdigujoče je, kako se vzdrži vsak s celo bravuro na svojem mestu. Naša vojska vrši čudeže hrabrosti na južnem vojnem pozorišču ravno tako, kakor na severnem. Težišče leži seveda na severu. Pa tudi od tam nam prihajajo same dobre vesti. Seveda naj ne pričakuje nobeden, da se bo vedno vse vršilo popolnoma ugodno. Pa če bi tudi kdaj dospela od kjerkoli kaka manj ugodna vest, to pri tako veliki vojni ne sme nikogar zbežati. Če bi bili slučajno kdaj poraženi, bi nas to samo podžgalo, da prihodnjič boljše udarimo. Če nam da Bog zmago, potem bo mogla naša monarhija vendar enkrat delati zunanjo politiko, ki odgovarja njenemu ugledu in njeni moči. Že sedaj ima naša monarhija veliko večjo veljavo. V inozemstvu je slišati glasove, da sem bil jaz oni, ki je svetoval k vojni. Vedno sem to zanikal in zanimam to tudi še danes. Trdno in odločno pa izjavljam, če bomo zmagali na celi črti, — kar je upati, — da ne bom privolil v cenen mir. (Burno odobravanje.)

Iz Bosne in Hercegovine.

Večerna številka graške „Tagespost“ z dne 14. avgusta 1914 priuša sledeča poročila iz Sarajeva: V soboto je bilo v trdnjavi Sarajevo razglašeno vojno stanje. S tem je prešla najvišja mestna uprava v roke trdnjavskega poveljnika generalnega majorja Haala. V oklicu izjavlja poveljnik: Trdno sem odločen, vzdržati z vsemi sredstvi, ki jih imam na razpolaganje, mir in red v okolišju trdnjave. Predvsem pričakujem, da bo meščanstvo vsak sumljiv pojav takoj naznanilo oblastim ter tako omogočilo oblastim, da nastopijo takoj z brezobzirno energijo proti upornikom. Mirno zadržanje meščanstva je obenem dokaz njegovega lojalnega mišljenja in edina možnost, da se olajša vojno stanje. V drugem oklicu odreja trdnjavsko poveljništvo, da prepreči vtihtapljenje nezanesljivih in sumljivih elementov v mesto, da ostanejo le trije vhodi v mesto, ki so že sicer stalno zastraženi od vojaštva, odprti za osebni in blagovni promet. Končno odreja trdnjavsko poveljništvo: Prebivalci, ki so naseljeni v trdnjavskem rajonu, se morajo sami preskrbeti z zalogo živil za štirideset dni in se je smejo le tedaj dotakniti, če ne morejo na drug način dobiti živil. Kdor ne zadosti tej naredbi, mora, če občinska uprava ne prevzame zanj oskrbe, zapustiti mesto, kakor hitro smatra trdnjavsko poveljništvo to za potrebno z ozirom na možnost sovražnega napada na trdnjavo. Štirinajsti dan po razglasitvi tega oklica (21. avgusta) bo komisija obstoječa iz vojaških oseb in enega zastopnika mestnega magistrata preiskala od hiše do hiše, ali je ta naredba izvršena. — Nadalje poroča „Tagespost“ v isti številki: V tukajšnjem garnizijskem zaporu se nahaja 62 talcev, ki s svojim življenjem jamčijo za varnost dežele proti naklepom domačinov. Ti talci so pisali deželnemu šefa pismo, v katerem zagotavljajo svojo lojaliteto ter izražajo prošnjo, da dobe talci dovoljenje, da se jih vporabi v vse svrhe, s katerimi morejo delovati v blagor domovine. Deželni šef fcm. Potiorek je nato poslal dvanajstim talcem pisma, v katerih izjavlja: „Vaši prošnji deželna vlada ni mogla ugoditi. Zaradi vašega dolgoletnega subverzivnega delovanja in vašega zadržanja, s katerim ste se pridružili delovanju onih, katerih čin je v svojih posledicah prinesel vsemu svetu nepopisno žalost in nesrečo, niste vredni, udeleževati se častnega delovanja onih sodržavljancev, ki se bojujejo in delujejo za domovino. O prošnji ostalih podpisanih talcev se bo svoječasno odločilo. — Nadalje poroča „Tagespost“: Pri Rudanki so streljali na železniški vlak. Nato so takoj v vlak se nahajajočega talca — Todorja Rijića iz Kikovarja pri Bosanskem Brodu — po

naglem sodu usmrtili. Talec Jurij Petrovič, bivši srbski duhovnik iz okraja Gračanica, je poskusil v petek ponoči pobegniti. Ker ni obstal, ko so mu zaklicali „stoj!“, ga je patrolja ustrelila. — Iz Sarajeva je dobila „Tagespost“ sledeče poročilo: Iz Bjeline poročajo: Kmet Gjoju Jovanović iz Velike Obarske je prijel nevarnega srbskega špiona z imenom Pero Simić iz Črnjelo, zloglasnega in opetovano kaznovanega individua, ki se je še le prad kratkim vrnil iz Srbije v svojo domovino. Simić je bil v petek popoldne na glavnem trgu v Hjeljini javno obešen.

Svarilo.

Izvedeli smo, da so se v zadnjem času pojavili brezvestni sleparji, ki hočejo zlasti naše lahkovorne kmete ogoljufati. Ti sleparji gredo med kmete in jim pravijo, da bode vojaštvo vzelo njih mlado živino. Zato pravijo, da je bolje, da kmetje to živino zdaj hitro prodajo. Nespametni kmetje se dajo od teh govoric preplašiti in prodajo potem takemu sleparju po prav nizki ceni svojo živino. Svarimo prav resno pred temi lopovi! Živino ne bode kmetu nikdo vzeti! Ako jo bi vojaštvo že res rabilo, potem bi jo kmetu pošteno plačalo. Sleparjem se gre ravno le zato, da kmet po smešni ceni svojo živino odda in da si pri temu brezvestni goljufi svoje žepe polnijo. Pa še neko drugo sleparijo je opaziti. K tistimi kmetovalci, ki so vojaštu svoje konje oddali in dobili kot plačilo listke, prihajajo sleparji in pravijo, da ti listki nimajo mnogo veljave. Potem ponudijo lahkovornemu kmetovalcu malo svoto denarja za listek. Tako napravijo goljufi svoj kšeft. Svarimo torej tudi pred tem sleparjem! Vojaštvo bode za te listke polno svoto do zadnjega kraja plačalo. — Kmetje, ne pustite se torej od takih goljufov slepariti!

Razglas.

Oblastva so zvedla, da se zlasti na deželi pojavljajo osebe, ki skušajo z razširjanjem neresničnih in vznemirjajočih vesti pripraviti kmete do tega, da bi jim za vreden denar odstopili svoje žito, živino in druge gospodarske pridelke. Te osebe skušajo kmečko prebivalstvo vstrašiti z lažljivimi podatki, zlasti s trditvijo, da se jim bo tako ali tako vse proč vzelo ali da bodejo morali svoje pridelke brezplačno dati na razpolago vojaški upravi za oskrbovanje čet.

Opozarja se na to, da so seveda vse te trditve iz trte izvite. Samo ob sebi umevno ne more biti govora o tem, da bi se jemali kakoršnikoli že predmeti brezplačno. Nasprotno bo vojaška uprava za vsako porabo zasebnega premoženja dala povračilo.

Dolžnost prebivalstva je, da osebe, ki razširjajo take vesti, naznanijo politični oblasti ali orožništvu, ki bodejo vse potrebno ukrenili, da se tako, pod sedanjimi razmerami prav posebno zavržno goljufivo počenjanje z neizprosno strogoštvu v kati zamori.

Gradec, dne 14. avgusta 1914.

C. kr. štajersko namestništvo.

C. kr. namestnik: Clary m. p.

Zdravilna sredstva in zdravilni pripomočki.

Opozarja se na to, da je razumeti pod v § 1. cesarske naredbe z dne 1. avgusta 1914, drž. z. št. 194 omenjeni predmeti kateri služijo v uzadovoljenje življenskih potrebščin za ljudi, tudi vsa zdravilna sredstva in vse za pripravljavanje zdravil potrebne snovi in preparate, dalje snovi za obveze in druge zdravilne pripomočke.

Tedaj veljajo za te predmete vse določbe zgoraj navedene cesarske naredbe in se bode nastopilo proti morebitnemu neupravičenemu dviganju cen v tem oziru najstrožje.

Razpošiljanje zavojev z sanitetnim materijalom.

Razpošiljanje zavojev z sanitetnim materijalom (zdravila, kirurški instrumenti, obvezila) je dovoljeno tudi za dobo vojnega voznega reda do najvišje posamezne teže 10 kg in se torej sprejemajo take poštno pošiljke vedno od poštinih uradov.

Razglas.

Glede onih postaj, v katerih je sedaj oddaja aprovizacijskega blaga mogoča, se zakazuje na razglas c. k.

ravnateljstva državnih železnic na Dunaju imenom avstrijskih železnih uprav, odobren od c. k. železniškega ministrstva s številko 31.573 ex 1914.

Kakor hitro se bo moglo število teh krajev povečati, se bo to takoj sporočilo javnosti.

Kar se tiče dopustnosti prevažanja transportnega blaga, kakor v zgoraj omenjenem razglasu ni taksativno naštet, se vabijo zainteresirani krogi, da se obrnejo z zajedno navedbo tozadevno v pošte prihajajočih predmetov, množin in relacij z vlogami naravnost na centralno transportno vodstvo v c. in kr. vojnem ministru na Dunaju.

Neopravičeno dviganje cen živilom. — Oblastne odredbe.

C. kr. namestnika je ukrenila, da se naznanijo vsi slučajji neprimernih zvišanj cen predmetov, ki spadajo k vsakdanjim življenskim potrebščinam ali slučajji kršenja v interesu aprovizacije izdanih odredb, kateri pridejo v vednost organom javnega varstva in občinskih predstojništev, takoj za kaznovanje vsakega posameznega slučajja pristojnim oblastvom (sodnijam, političnim in policijskim oblastvom).

Pri tem se računa zlasti tudi na podporo konsumujočega občinstva, katero se s tem pozivlje, da naznani vsak posamezni kazniv slučaj oblastvom.

Na ta način se bo prišlo morebitnemu izkoriščanju prebivalstva po posameznikih najuspešneje v okoliščini.

Razglas.

Glasom sporočila kr. ogrskega poljedelskega ministra niso podvržene pošiljke moke iz Ogrskega v Gradec in Štajersko v obtem nikakoli omejitvi (zadržku).

Aprovizacijski certifikati v teh slučajjih niso potrebni.

Binkoštna pogača!

Jasna glava izreže ta
recept in ga preskusi!

Dodatki: 25 dkg putra, 20 dkg
sladkorja, 7 jajc, iz belega se napravi sneg,
50 dkg pšenične moke, 1 zavojček dr.
Oetker praška za pecivo, 10 dkg veinberln,
10 dkg rozin, 5 dkg citronata, odribrano ru-
meno od polovice citrone, nekaj soli, 1/8
od 1/4 litra mleka. Naprava: Puter premešaj
da se peni, dodaj sladkor, jajčni rumenjak,
mleko, sol, moko, to zmešano s praškom za
pecivo, nazadnje še veinberle in rozine, ci-
tronat, rumeno citrone in jajčni sneg. Na-
polni to maso v mastno in z mandelj po-
trošeno obliko in peči pogačo okroglo 1 1/2
ure.

Opomba: Doda se testu toliko mleka,
da teče debeleč od žlice.

Razglas.

Z naredbo c. kr. štajerske namestnije z dne 29. julija 1914 izdan maksimalni tarif za podrobno prodajo predmetov, ki spadajo k vsakdanjim potrebščinam, se spremeni, kakor sledi:

Maksimalni tarif:

Maksimalni postavki veljajo, v kolikor ne vsebuje tarif posebnih drugačnih določb, za najboljše kakovosti.

Ceneje vrste, katere so predmet trgovanja, je prodajati za v prometu običajne procentualno nižje postavke cen.

A. Sadeži za kruh in za krmo: pšenica 1 kg 36 h, rž 1 kg 26 h, ječmen 1 kg 28 h, oves 1 kg 28 h, turšica (koruza) 1 kg 25 h, činkvantin (vrsta koruze) 1 kg 30 h, grašica 1 kg 27 h.

B. Moke: pšenična moka 0 1 kg 62 h, pšenična moka 1 1 kg 60 h, pšenična moka 2 1 kg 58 h, ržena moka 1 1 kg 42 h, turšična moka za kuho št. 1 (prve vrste in zdrob 2 h ceneje 1 kg 42 h, ajdova moka 1 kg 70 h.

C. Gotov kruh: bel kruh 1 kg 60 h, polbeli kruh 1 kg 55 h, črn kruh 1 kg 50 h, žemlje (dolge) 1 kg 1 K.

D. Suho sočivje: Zdrobljeni riž (z izjemo mesta Gradec) 1 kg 46 h, zdrobljeni riž (za mesto Gradec) 1 kg 52 h, riž druge vrste (z izjemo mesta Gradec) 1 kg 58 h, riž druge vrste (za mesto Gradec) 1 kg 64 h, riž srednje vrste (z izjemo mesta Gradec) 1 kg 68 h, riž srednje vrste (za mesto Gradec) 1 kg 74 h, pšenični

zdrob 1 kg 64 h, fižol (prepeličar in bel) 1 kg 54 h, proso (kaša) za kuho 1 kg 48 h, ajda 1 kg 42 h.

E. Sočivje: krompir, nov 1 kg 16 h, kisló zelje 1 kg 32 h, čebula 1 kg 50 h, česen 1 kg

F. Različni užiti predmeti: kava, santos, surova, navadna 1 kg 3 K 60 h, kava, santos, žgana, navadna 1 kg 4 K 40 h, kava, srednja, surova 1 kg 3 K 80 h, kava srednja, žgana 1 kg 4 K 80 h, sladkor v štoku (cel) 1 kg 94 h, sladkor v štoku (stolčen) 1 kg 96 h, sladkor v kockah 1 kg 98 h, varjena sol 1 kg 28 h, laneno olje 1 lit. 1 K 20 h, bučno olje 1 lit. 2 K, fino namizno olje (izvzemši čisto olivno olje) 1 lit. 2 K 40 h.

G. Meso in mast: goveje meso s priklado, 1. vrste 1 kg 2 K 10 h, goveje meso s priklado, 2. vrste 1 kg 1 K 90 h, goveje meso s priklado, 3. vrste 1 K 70 h, goveje meso za Spodnji Štajer 10% ceneje, svinjina za Srednji in Gornji Štajer 1 kg 2 K 60 h, svinjina za Spod. Štajer 1 kg 2 K 20 h, ovčje meso 1 kg 1 K 60 h, prekajeno meso 1 kg 2 K 60 h, suhi špeh 1 kg 2 K 40 h, svinjska mast 1 kg 2 K 40 h, rastlinska mast 1 kg 1 K 80 h, margarin 1 kg 2 K 40 h.

H. Mleko, surovo maslo, jajca: polnomastno mleko 1 lit. 30 h, posneto mleko 1 lit. 22 h, surovo maslo za kuho 1 kg 3 K 60 h, jedilno surovo maslo po kakovosti do 1 kg 4 K, jajca sveža 1 komad 10 h, sir srednje kakovosti 1 kg 2 K 50 h, presni sir 1 kg 70 h.

I. Drva in premog v hišo postavljen: piberštajski kosovni premog 100 kg 2 K 90 h, trboveljski kosovni premog 100 kg 3 K 20 h, eibiswaldski kosovni premog 100 kg 3 K 60 h, lankoviški kosovni premog 100 kg 2 K 04 h, rožnodolski kosovni premog 100 kg 1 K 96 h, rožnodolski srednji premog 100 kg 1 K 90 h, oberdorfski kosovni premog 100 kg 1 K 88 h, oberdorfski srednji premog 100 kg 1 K 82 h, zangtalski kosovni premog 100 kg 1 K 78 h, zangtalski srednji premog 100 kg 1 K 72 h, wiezerski svetli premog: kosovni premog 100 kg 2 K 66 h, srednji premog 100 kg 2 K 60 h, premog v kockah 100 kg 2 K 48 h, 1 zavoj drv 58 h.

K. Razno: mrva (seno) v Gradcu 100 kg 12 K 34 h, mrva (seno) izven Gradca 100 kg 12 K, rezanica 100 kg 8 K, pšenični otrobi drobno zmleti 100 kg 13 K, pšenični otrobi debelo zmleti 100 kg 14 K, rženi otrobi 100 kg 11 K, bencin za motore 1 kg 1 K.

Ta tarif (cenik) vsebuje izključno najvišje postavke, katerih se ne sme prekoračiti. Teh skrajno dopustnih postavkov cen se je posluževati le tedaj, če gospodarski položaj ne pripušča prodaje po navadnih nižjih cenah.

Premembe tega tarifa se bodo objavile po političnih oblastvih in potom dnevnih časopisov. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

Prestopki teh odredb se bodo kaznovali po določbah VIII. poglavja obrtnega reda eventualno z otegnitvijo obrtne pravice.

Gradec, dne 12. avgusta 1914.

C. kr. štajerska namestnika.

C. kr. namestnik: Clary m. p.

**Bolni
napljnčih**

**Sanatorij
Aflenz**

Hofacker (830) - Štajerska Prospekti

Razno.

Št. Vid pri Ptuj. Na predvečer visokega dneva našega presvitelega cesarja vršila se je tudi v Št. Vidu bakljada z novo Št. Vidsko godbo. Na vseh hišah so bila okna okinčana in razsvetljena. Obhod se je pričel pred šolskim poslopjem, kjer je občinski svetovalec in šolski paznik g. Franc Schostersitsch kratki nagovor držal; h koncu zaklical je Njegovemu veličanstvu prezvišenemu cesarju trikratni „živio“, katerega so sprejeli ljudje z velikim navdušenjem. Godba zasvirala je cesarsko pesen. Na hišah so frfotale zastave. Celo take hiše so imele zastave, katere doslej še nikdar ob cesarjevem dnevu tega niso storile. Tako n. pr. pri patru Petru Žircvniku, kaplanu, pri patru Alfonzu Svet, fajmoštru, pri učitelju Lešniku, pri gospici Mariji